

РОЗДІЛ 3

ТЕОРІЯ АРХІТЕКТУРИ, МІСТОБУДУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ

УДК 712.3:711.4

САДИ НА ШТУЧНИХ ОСНОВАХ У ПЛАНУВАННІ СУЧАСНИХ МІСТ

*О. Сільник, к. архітектури
Львівський національний аграрний університет*

Постановка проблеми. Сади на штучних основах є одним зі засобів ліквідації антропогенних факторів у сучасних містах. Ідея таких ландшафтних об'єктів виникла ще у стародавні часи, проте і сьогодні вона досить актуальна.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зелені платформи великих населених місць згадують у публікаціях Brad Bass, Vas Baskaran [5], Новосельчук Н.Є. [3], Титова Н.П.[4]; про їх класифікацію та особливості можна дізнатися з посібника «Ландшафтне проектування» [1], про їх історію виникнення згадують В.П. Кучерявий [2] та інші дослідники [4, 6–8].

Постановка завдання. Влаштування садів на штучних основах дає змогу вирішити низку завдань, пов'язаних із проблемами мегаполісів: розв'язка пішохідних та транспортних комунікацій у різних рівнях; поліпшення санітарно-гігієнічного стану повітряного середовища міста; зниження шуму від міського транспорту; створення додаткових озелених рекреаційних просторів. Досвід США, Англії, Канади, Німеччини, Японії, Швеції, Франції, Швейцарії, Фінляндії свідчить про вдалі та різноманітні варіанти благоустрою середовища з використанням зелених платформ.

Виклад основного матеріалу. Історія містобудування подає чимало прикладів влаштування садів на штучних основах. Перші сади з'явилися на Близькому Сході – в Ассирії і Вавилоні. Саме тут у VI столітті до н. е. були створені Вісячі сади Семіраміди – одне зі семи чудес світу. Сад був влаштований у вигляді східчастих терас [8].

Відомо, що 1641 року російські садівники Іван Телятевский і Тит Андреев влаштували в Московському Кремлі сади, розміщені на дахах прибудов до палацу поблизу царських покоїв. То були невеликі декоративні садки з поширеними і рідкісними рослинами, фонтанами і альтанками [7].

Сьогодні досвід проектування садів на штучних основах «вісячий сад» (roof garden, hanging garden) уже не можна звести до поодиноких прикладів.

Виокремлюють сади на платформах над магістралями і площами, сади на штучних островах, сади на насипах зі землі – терасах, сади на териконах і в кар'єрах тощо. У результаті такі сади рекультивують, відновлюючи певною мірою порушене господарською діяльністю людини природне середовище.

У ландшафтному проектуванні таких садів долають деякі труднощі, пов'язані з виниклими і постійно діючими явищами як наслідками діяльності людини. Оцінка ландшафтного проектування таких садів закладена в тому, наскільки вдається нівелювати ці негативні наслідки.

Серед ландшафтних рішень садів на штучних основах поширені сади на платформах над транспортними магістралями та площами. Під час їх влаштування вирішують такі завдання: розв'язка пішохідних і транспортних комунікацій у різних рівнях; поліпшення санітарно-гігієнічного стану повітряного середовища міста; зниження шуму від міського транспорту; створення додаткових озелених рекреаційних просторів.

Першу алею над землею створили у Нью-Йорку. Залізничну естакаду манхеттенського Вест-Сайда закрили 1980 року. У вересні 2014 року завершено третю північну ділянку парку (High Line Park, довжиною 2,3 км). Згодом тут побудують відкритий театр і інтегрують променади зі споруджуваної офісної вежею 10 Hudson Yards [9].

У Сеулі (Південна Корея) автомобільну естакаду, розміщену над землею на висоті 17 м, переробили на зелений парк для пішоходів під назвою Seoul Skygarden. Проект голландської архітектурної фірми MVRDV переміг у конкурсі на реконструкцію дороги, побудованої у 70-х роках XX ст., і закритої 2009 року через незадовільний стан конструкцій [9].

Об'єктом ландшафтно-архітектури стають не лише занедбані траси. У Лондоні 2018 року планують побудувати над Темзою міст завдовжки 367 м під назвою The Garden Bridge. Його спроектувала студія Томаса Хізервіка. Конструкція слугує зеленими островами на опорах, і з'єднаними пішохідними комунікаціями [9].

Розміри і конфігурація саду на платформі визначаються: рельєфом ділянки, на якій його влаштовують; містобудівною ситуацією; функціональним використанням створюваного саду.

Рельєф ділянки може бути вищим за відповідні до нього міські магістралі або нижчим за них. У першому випадку можливе обладнання транспортних тунелів у такому пагорбі, як, наприклад, зроблено на Таганській площі в Москві, де сад влаштований над транспортним тунелем і використовується для короткочасного відпочинку пішоходів. У другому випадку для саду влаштовують на стовпах перекриття, поєднане пандусами та сходами з тротуарами й пішохідними вулицями, а транспорт пропускають під цим перекриттям.

Містобудівна ситуація визначає і функціональне використання саду на платформі. Так, якщо площа або магістраль оточені житловими будівлями, то сад може бути призначений для відпочинку населення, а якщо забудова має громадський характер, то це може бути сад з атракціонами, декоративною рослинністю, рекламно-інформаційний тощо.

Ландшафтна організація садів на платформах, як показує практика їх влаштування, може базуватися на таких принципах: влаштування рослинності за прикладом саду; створення системи квітників зі садовими меблями; входження в композицію комплексу скверів, майданчиків, зелених кабінетів.

Висновки. Екологічна ситуація сучасних мегаполісів вимагає переосмислення стосунків з природним навколишнім середовищем. Одночасно розплановані та забудовані квартали налічують щонайменше площі, відведеної для озеленення. Сади, влаштовані на штучних платформах, можуть вирішити частину проблем. Зелені платформи – це своєрідне поєднання живої природи зі сучасними технологіями, будівельними конструкціями, урбанізованим середовищем. Звісно, влаштування таких зелених садів потребує чимало затрат праці та коштів. Проте варто відзначити і їх доцільність та користь у міському середовищі, як екологічну, так і практичну.

Бібліографічний список

1. Вергунов А. П. Ландшафтное проектирование / Вергунов А. П., Денисов М. Ф., Ожегов С. С. : учеб. пособие для вузов по спец. «Архитектура». – М. : Высш. шк., 1991. – 240 с.
2. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць / Кучерявий В. П. – Львів : Світ, 2005. – 456 с.
3. Новосельчук Н. Є. Озеленення штучних основ як засіб екологічного оздоровлення міського середовища / Новосельчук Н. Є. // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв : зб. наук. пр. – 2010. – № 4. – 88–92 с.
4. Титова Н. П. Сади на крышах / Титова Н. П. – М. : ОЛМА-ПРЕСС, Гранд, 2002. – 112 с.
5. Brad Bass, Bas Baskaran CCAF IMPACTS AND ADAPTATION PROGRESS REPORT. Project Title Evaluating Rooftop and Vertical Gardens as an Adaptation Strategy for Urban Areas National Research Council / Brad Bass, Bas Baskaran – Canada, 1999–2001.
6. Hoffman, William McDonough Green Roof Ecological Design and Construction / Hoffman, William McDonough – by Earth Pledge Foundation. – 2004.
7. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://landscape.totalarch.com/node/53>.
8. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://lifeglobe.net/entry/1614>.
9. Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://realty.rbc.ru/articles/14/05/2015/562949995170026.shtml>.

Сільник О. Сади на штучних основах у плануванні сучасних міст

Переосмислення екологічної ситуації сучасних мегаполісів вимагає змін, пов'язаних зі самим розплануванням вулиць і кварталів, введення нових елементів. Сади, влаштовані на штучних платформах, можуть вирішити частину проблем великих міст, вони є своєрідним поєднанням живої природи зі сучасними технологіями, будівельними конструкціями, урбанізованим середовищем.

Ключові слова: сади, штучні основи, антропогенні фактори, місто, екологічна ситуація, розпланування вулиць та кварталів, пішохідні та транспортні магістралі.

Silnyk O. Gardens on man-made foundations in modern urban planning

Rethinking the environmental situation of modern cities require changes related to the same plan of streets and neighborhoods, introducing new elements. Gardens held on artificial platforms can solve the problems of cities, they are a unique combination of nature with modern technology, building construction, urban environment.

Key words: gardens, artificial bases, anthropogenic factors, the city, the ecological situation, planning of streets and neighborhoods, walking and highways.

Сильник О. Сады на штучных платформах в планировке современных городов

Переосмысление экологической ситуации современных мегаполисов требует изменений, связанных с самими планировкой улиц и кварталов, введения новых элементов. Сады, устроены на искусственных платформах, могут решить часть проблем крупных городов, они представляют собой своеобразное сочетание живой природы с современными технологиями, строительными конструкциями, урбанизированной средой.

Ключевые слова: сады, искусственные основания, антропогенные факторы, город, экологическая ситуация, планировка улиц и кварталов, пешеходные и транспортные магистрали.

Стаття надійшла 24.05.2017.

УДК 728.9:631.115.1

АРХІТЕКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЗМІШАНИХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

*А. Баранович, магістр архітектури, Л. Баранович, магістр архітектури
Львівський національний аграрний університет*

Постановка проблеми. У результаті створення розмаїтих агроформувань, у тому числі приватних, змінилося функціональне значення сільських населених пунктів, які набули іншого змісту, доповнюючись агропромисловим комплексом автономного функціонування сімейних або фермерських господарств [1]. Неправильне планування і проектування організації виробничого процесу призводить до втрат продуктивності господарських угідь та забруднення довкілля. На сьогодні архітектурно-планувальна концепція створення таких господарств ще недостатньо сформована. Особливо не розглянуто впливу змішаних фермерських господарств на архітектуру населених місць. Не в повному обсязі розглянуто проблему проектування господарств як архітектурно виразного ансамблю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проектування фермерських дворів досліджувало чимало вчених, таких як Д. Добряк, Д. Бабміндра, Ю. Криворучко, Г. Петришин, А. Рудницький, М. Габрель, Б. Посацький, І. Черняк, Г. Шульга, А. Степанюк, О. Колодрубська. На сьогодні, на жаль, немає досконало проаналізованого досвіду вітчизняного та закордонного виробництва. Не наведено типологічних принципів формування змішаних ферм.

Постановка завдання. Наше завдання – висвітлити досвід проектування та планування фермерських угідь, а саме виділити такий типологічний вид господарювання як змішаний господарсько-виробничий двір (ферма) та проаналізувати структуру угіддя фермера, визначити основні критерії, які впливають на архітектуру фермерських будівель та споруд, основні особливості планувальної організації господарств.